

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie II Wydział Cywilny
w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Wolski

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2014 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa

K J

przeciwko

Skarbowi Państwa – Prezydentowi W

o zapłatę

na skutek wniosku pozwanego o uzupełnienie wyroku

postanawia:

przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytania prawne, czy:

1. art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 146 z 2009 r., poz. 1188 ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
2. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) jest zgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

a ewentualnie – na wypadek stwierdzenia braku formalnych podstaw do udzielenia odpowiedzi na to pytania prawne zawarte w pkt. 3 postanowienia – czy:

3. § 6 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

Sygn. akt

UZASADNIENIE

I. Stan faktyczny sprawy.

1. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie wyrokiem z dnia maja 2012 r. oddalił powództwo wytoczone przez K J przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi W

2. W wyroku nie zostało zawarte rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

3. Pozwany zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wystąpił w piśmie z maja 2014 r. o uzupełnienie wyroku o orzeczenie o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

II. Zagadnienie konstytucyjne.

1. Przepisy art. 16 ust. 2 i 3 ustawy Prawo o adwokaturze są niezgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

2. Artykuł. 16 ust. 2 i 3 ustawy Prawo o adwokaturze stanowi:

Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej i Krajowej Rady Radców Prawnych, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości, stanowiących podstawę do zasądzenia przez sądy kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich, mając na względzie, że ustalenie opłaty wyższej niż stawka minimalna, o której mowa w ust. 3, lecz nieprzekraczającej sześciokrotności tej stawki, może być uzasadnione rodzajem i zawiłością sprawy oraz niezbędnym nakładem pracy adwokata.

Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej i Krajowej Rady Radców Prawnych, określi, w drodze rozporządzenia, stawki minimalne za czynności adwokackie, o których mowa

w ust. 1, mając na względzie rodzaj i zawیłość sprawy oraz wymagany nakład pracy adwokata.

3. Sąd stwierdza, że wytyczne dotyczące określenia wysokości stawek minimalnych zawarte w obowiązującym przepisie, nie spełniają warunku szczególności wymaganego art. 92 ust. 1 Konstytucji. Wytyczne ujęte w art. 16 ust. 3 Ustawy Prawo o adwokaturze nakładają obowiązek uwzględnienia rodzaju i zawیłości sprawy oraz wymaganego nakładu pracy adwokata. Wymienione pojęcia mają charakter wyjątkowo ogólnikowy, a usunięcie którejkolwiek z wytycznych nie wprowadziłoby w istocie jakiegokolwiek merytorycznej, istotnej zmiany. Można bowiem stwierdzić, iż tak określone wytyczne mogłyby się w istocie sprowadzać do konieczności uwzględnienia rodzaju sprawy, gdyż zawیłość sprawy jest konsekwencją rodzaju sprawy, a od rodzaju sprawy uzależniony jest także wymagany nakład pracy. Można byłoby zamiennie pozostawić wyłącznie potrzebę uwzględnienia zawیłości sprawy, gdyż ta niewątpliwie wypływa z rodzaju sprawy i wiąże się z odpowiednim nakładem pracy adwokata. W końcu wytyczne mogłyby nakładać obowiązek uwzględnienia wymaganego nakładu pracy pełnomocnika, bo ten niewątpliwie jest konsekwencją rodzaju i zawیłości sprawy. Ustawodawca użył zatem kilku pojęć, których wykładnia nie wprowadza żadnych dodatkowych warunków, przy czym każda z zamiennych i równoważnych w istocie wytycznych ma wyjątkowo ogólnikowy charakter. Jakakolwiek dowolna zmiana obowiązujących stawek, w tym stawki znajdującej zastosowanie w przedmiotowej sprawie, nie doprowadzi do sprzeczności tego rodzaju stawki (normy) z obowiązującymi wytycznymi. Przykładowo zatem zastąpienie kwoty 7200 złotych ujętej w § 6 pkt. 7 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie kwotą 72

złoty lub 720 złotych, czy też 72.000 złotych, nie skutkuje sprzecznością którejkolwiek z tych stawek wynagrodzenia z aktualnie obowiązującymi wytycznymi. Jeżeli zatem hipotetyczne 1000. zwiększenie lub zmniejszenie stawki wynagrodzenia, a więc o 100.000%, nie doprowadza do sprzeczności każdej z granicznych (skrajnych) stawek z obowiązującymi wytycznymi, to niewątpliwie taki wynik przeprowadzonego testu potwierdza ogólnikowy charakter wytycznych. Oznacza to, iż Minister Sprawiedliwości nie korzystał przy wydaniu rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie z marginesu swobody legislacyjnej, który powinien towarzyszyć stanowieniu aktów prawa wykonawczego, ale z pełnej normatywnej dowolności, co nie znajduje oparcia w obowiązującej Konstytucji.

4. Potwierdzenie zarzutu dotyczącego niezgodności z art. 92 ust. 1 Konstytucji delegacji odnoszącej się do stawek minimalnych skutkuje, z uwagi na istniejące powiązanie, niezgodnością z Konstytucją także przepisu upoważniającego dotyczącego bezpośrednio kosztów zastępstwa przed organami wymiaru sprawiedliwości, a więc upoważnienia ujętego w art. 16 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze. Niezależnie od tego dostrzec należy, iż także w tym przepisie powtórzone zostały te same ogólnikowe wytyczne zastosowane do stawek minimalnych. Z tych też powodów niezgodność art. 16 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze wynika nie tylko z wadliwości upoważnienia zawartego w art. 16 ust. 3 ustawy Prawo o adwokaturze, ale także bezpośrednio brzmienia tego upoważnienia.

5. Rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie jest niezgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

6. Niezgodność rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie z art. 92 ust. 1 Konstytucji wynika z faktu wydania tego aktu

na podstawie blankietowego upoważnienia, a ściśle na podstawie wytycznych nie spełniających konstytucyjnych kryteriów, co zostało omówione w pkt. 3 i 4 uzasadnienia.

7. Pytanie sformułowane w pkt. 3 postanowienia ma charakter pytania ewentualnego, które stanie się aktualne w sytuacji odstąpienia przez Trybunał Konstytucyjny od poglądu prawnego zawartego w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 maja 2002 r., (P 1/01), a więc stanowiska co do skuteczności (dopuszczalności) wystąpienia przez sąd pytający z pytaniem prawnym dotyczącym rozporządzenia wykonawczego, a nie wyłącznie poszczególnych przepisów w nim zawartych.

8. Zakładając zatem możliwość odstąpienia przez Trybunał Konstytucyjny od przywołanego poglądu prawnego Sąd zarzuca nadto, iż § 6 pkt. 7 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji, gdyż wydanie tego przepisu nastąpiło w oparciu o blankietowe upoważnienia, co zostało umówione w pkt. 3 i 4 uzasadnienia.

9. Przepisy rozporządzenia wymienionego w pkt. 2 postanowienia znajdą zastosowanie w przedmiotowej, co czyni dopuszczalnym wystąpienie z pytaniem prawnym dotyczącym zarówno obowiązujących przepisów upoważniających, jak i rozporządzenia wydanego na ich podstawie lub przepisu zawartego w tym rozporządzeniu.

10. Wypełniając ponadto obowiązek określony w art. 32 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym w zw. z art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c., Sąd pytający występuje o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym z udziałem Sejmu, Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego.

Protokółant sądowy
Justyna Kowalska
Na oryginalne właściwe podpisy
Za zgodność stwierdzam
Sekretarz Sądu